

Kā rīkoties? - Čehija

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [cs](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [en](#).

SATURS

- 1 Vai man noteikti ir jāvēršas tiesā vai arī pastāv citas alternatīvas?
- 2 Vai pastāv kāds laika ierobežojums, lai vērstos tiesā?
- 3 Vai man jāvēršas šīs dalībvalsts tiesā?
- 4 Ja jā, tad kurā šīs dalībvalsts tiesā man jāvēršas, ja ņem vērā manu dzīvesvietu un otras puses dzīvesvietu, vai citus ar strīdu saistītus apstākļus?
- 5 Kurā šīs dalībvalsts tiesā man būtu jāvēršas, ja ņem vērā lietas raksturu, kā arī iespējamo prasījuma mantisko apmēru?
- 6 Vai es pats(-i) varu iesniegt prasības pieteikumu tiesā, vai arī ir nepieciešams starpnieks, piemēram, jurists?
- 7 Tieši pie kā man jāvēršas, lai uzsāktu tiesas lietu: reģistrācijas birojā, pie tiesas darbinieka kancelejā, vai kādā citā iestādē?
- 8 Kādā valodā prasības pieteikumu var iesniegt? Vai to var darīt mutiski, vai arī tam jābūt rakstveidā? Vai prasības pieteikumu var nosūtīt pa faksu vai e-pastu?
- 9 Lai celtu prasību, ir jāaizpilda kādas īpašas veidlapas? Ja nav, kā lai es izklāstu savu prasījumu? Vai ir kādi īpaši elementi, kas ir ietverami iesniedzamajos dokumentos?
- 10 Vai man ir jāmaksā tiesas izdevumi? Ja, jā, – kad? Vai man jāapmaksā advokāts no prasības iesniegšanas brīža?
- 11 Vai ir iespējams saņemt juridisko palīdzību?
- 12 No kura brīža tiek uzskatīts, ka prasība ir celta? Vai iestādes sniedz kādu atbildi par to, vai mans prasījums ir vai nav pienācīgi izklāstīts?
- 13 Vai es saņemšu precīzas ziņas par notikumu turpmāko attīstības gaitu (piemēram, laiku, kad man ir jāierodas tiesā)?

1 Vai man noteikti ir jāvēršas tiesā vai arī pastāv citas alternatīvas?

Ikvienam ir tiesības iesniegt tiesā prasības pieteikumu par apdraudētu vai pārkāptu tiesību aizsardzību. Vienmēr ir ieteicams vispirms censties atrisināt strīdu miermīlīgā ceļā. Var izmantot arī strīdu alternatīvas izšķiršanas metodes. Konkrētās civiltiesību jomās valsts ļauj konkrētajās tiesiskajās attiecībās iesaistītajām pusēm uzticēt tiesiska strīda izšķiršanu citai privātai struktūrai. Čehijas Republikā šī procedūra notiek šķīrējtiesā, ko reglamentē Likums Nr. 216/1994 *Coll.* par šķīrējtiesas procedūru un par šķīrējtiesas nolēmumu izpildi, ar grozījumiem. Šķīrējtiesas procedūras beigās tiek pieņemts šķīrējtiesas nolēmums, kas ir saistošs abām strīda pusēm un kam ir tāds pats spēks kā izpildāmam spriedumam. Mediāciju lietās, kas nav krimināllietas, reglamentē Likums Nr. 202/2012 *Coll.* par mediāciju un ar ko groza konkrētus likumus ("Likums par mediāciju"). Plašāku informāciju sk. "Strīdu alternatīva izšķiršana — Čehijas Republika".

Pat pēc tam, kad ir iesniegts prasības pieteikums tiesā, atkarībā no lietas būtības ir iespējams ierosināt, lai tiesa pieprasa mierizlīgumu (sk. Likuma Nr. 99/1963 *Coll.* (Civilprocesa kodekss ar grozījumiem) 67.–69. un 99. pantu). Tiesā panāktam

mierzlīgumam ir tāds pats spēks kā galīgam spriedumam. Tas arī dod tiesības pieprasīt tiesas lēmuma izpildi (izpilde). Apstiprināts mierzlīgums tiesā ir šķērslis lietas izspiešanai.

2 Vai pastāv kāds laika ierobežojums, lai vērstos tiesā?

Termiņi ir dažādi atkarībā no individuālām lietām, tāpēc ir ieteicams prasīt juridiskas konsultācijas pēc iespējas drīz. Prasība jāceļ kompetentajā tiesā līdz noteiktā termiņa beigām (prasības pieteikumam jābūt iesniegtam tiesā noteiktajā termiņā).

Ja iestāties noilgums, jo ir beidzies likumā noteiktais termiņš, parādnieka saistības netiek dzēstas, bet tiek mazinātas. Tas nozīmē, ka saistības nevar atlīdzināt, ja parādnieks atsaucas uz noilgumu. Noilgumu vispārīgi reglamentē Likuma Nr. 89/2012 *Coll.* (Civillkodekss) 609.–653. pants. Vispārējais noilgums ir trīs gadi, un to sāk skaitīt no pirmās dienas, kad tiesības var sākt īstenot. Individuālu īpašu noilgumu termiņš ir atkarīgs no īstenoto tiesību veida.

3 Vai man jāvēršas šīs dalībvalsts tiesā?

Sk. "[Jurisdikcija — Čehijas Republika](#)".

4 Ja jā, tad kurā šīs dalībvalsts tiesā man jāvēršas, ja ņem vērā manu dzīvesvietu un otras puses dzīvesvietu, vai citus ar strīdu saistītus apstākļus?

Tiesu jurisdikciju nosaka atbilstoši noteikumiem par teritoriālo jurisdikciju, jurisdikciju pēc būtības un funkcionālo jurisdikciju.

Ar teritoriālo jurisdikciju saprot individuālu viena veida tiesu jurisdikcijas darbības jomu. Tā nosaka, kurai konkrētai pirmās instances tiesai ir jāizspriež konkrēta lieta. Pamatnoteikumi par teritoriālo jurisdikciju ir paredzēti Likuma Nr. 99/1963 *Coll.* (Civilprocesa kodekss ar grozījumiem) 84.–89.a pantā. Tomēr jāpatur prātā, ka konkrētās lietās teritoriālo jurisdikciju var reglamentēt tieši piemērojami ES tiesību akti, kas ir prioritāri attiecībā pret vietējiem tiesību aktiem (sk. konkrētus noteikumus Regulā Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās, kas reglamentē ne tikai starptautisko, bet arī teritoriālo jurisdikciju); tas nozīmē, ka ne vienmēr ir piemērojami Čehijas tiesību aktu noteikumi par teritoriālo jurisdikciju.

Tiesa, kam ir teritoriālā jurisdikcija, ir tās puses vispārējā tiesa, pret kuru ir celta prasība (atbildētājs), ja vien Likumā nav noteikts citādi. Vispārējā tiesa vienmēr ir rajona tiesa. Ja jurisdikcija pirmajā instancē ir apgabaltiesai (sk. 2.1. jautājumu), teritoriālā jurisdikcija ir apgabaltiesai, kuras rajonā ir attiecīgās puses vispārējā (rajona) tiesa. Ja prasība tiek celta pret vairākiem atbildētājiem, teritoriālā jurisdikcija ir jebkura atbildētāja vispārējai tiesai.

- Fiziskas personas vispārējā tiesa ir personas dzīvesvietas rajona tiesa; ja personai nav dzīvesvietas, tad vispārējā tiesa ir personas uzturēšanās vietas rajona tiesa. Ar dzīvesvietu saprot vietu, kur persona uzturas ar nolūku tajā dzīvot pastāvīgi (ir iespējams, ka ir vairākas šādas vietas — tādā gadījumā visas šādas tiesas ir vispārējās tiesas).
- Darījumdarbībā iesaistītas fiziskas personas vispārējā tiesa lietās, kas izriet no darījumdarbības, ir šādas personas darījumdarbības vietas rajona tiesa (darījumdarbības vieta ir publiskajā reģistrā ierakstītā adrese); ja šādi personai nav darījumdarbības vietas, vispārējā tiesa ir personas dzīvesvietas rajona tiesa; ja personai nav dzīvesvietas, vispārējā tiesa ir personas uzturēšanās vietas rajona tiesai.
- Kritērijs juridiskas personas vispārējās tiesas noteikšanai ir personas juridiskā adrese (sk. Likuma Nr. 89/2012 *Coll.* (Civillkodekss) 136. un 137. pantu).
- Maksātspējas pārvaldītāja vispārējā tiesa pārvaldītāja amata pienākumu pildīšanas laikā ir viņa juridiskās adreses rajona tiesa.
- Īpaši noteikumi attiecas uz valsts vispārējo tiesu (tiesu, kuras rajonā ir juridiskā adrese valsts organizatoriskajai struktūrai, kam ir jurisdikcija saskaņā ar īpašu tiesību normu; ja tiesu, kam ir teritoriālā jurisdikcija, nevar šādi noteikt, — tiesu, kuras rajonā norisinājušies apstākļi, kas ir pamats tiesību prasījumam), pašvaldības vispārējo tiesu (pašvaldības atrašanās vietas rajona tiesu) un augstākas teritoriālās pašpārvaldes struktūrvienības tiesu (struktūrvienības administratīvo iestāžu juridisko adrešu rajona tiesu).

Ja atbildētājam, kas ir Čehijas Republikas pilsonis, nav vispārējās tiesas vai nav vispārējās tiesas Čehijas Republikā, jurisdikcija ir pēdējās zināmās atbildētāja dzīvesvietas Čehijas Republikā rajona tiesai. Īpašumtiesības pret personu, kurai nav citas kompetentas tiesas Čehijas Republikā, var īstenot tiesa, kuras rajonā atrodas personas aktīvi.

Prasību (priekšlikumu uzsākt tiesvedību) pret ārvalstu personu var celt arī tiesā, kuras rajonā Čehijas Republikā atrodas personas ražotne vai ražotnes organizatoriskā struktūrvienība.

Ar jurisdikciju pēc būtības saprot jurisdikcijas darbības jomu starp individuālu veidu tiesām, nosakot, kura tiesa izspriedīs lietu pirmajā instancē. Civiltiesvedībā tiesu jurisdikcija pēc būtības nozīmē, ka jurisdikcija pār tiesas procesu pirmajā tiesā ir rajona tiesām, ja vien tiesību aktos nav skaidri noteikts, ka jurisdikcija pēc būtības ir apgabaltiesām vai Čehijas Republikas Augstākajai tiesai.

Ar funkcionālo jurisdikciju saprot tādu dažādu veidu tiesu jurisdikcijas darbības jomu, kuras iesaistītas vienu un to pašu lietu izspriešanā uz pēctecības pamata situācijās, kas ietver parasto un ārkārtas apelāciju iesniegšanu (citiem vārdiem sakot, tā nosaka, kura tiesa spriedīs par parastajām un ārkārtas apelācijām).

5 Kurā šīs dalībvalsts tiesā man būtu jāvēršas, ja ņem vērā lietas raksturu, kā arī iespējamo prasījuma mantisko apmēru?

Kā jau minēts iepriekš (sk. atbildi uz 4. jautājumu), civiltiesvedībā jurisdikcija pēc būtības pirmajā instancē ir galvenokārt rajona tiesām.

Šis princips pieļauj izņēmumus attiecībā uz apgabaltiesām, kas izspriež lietas, kuras uzskaitītas Likuma Nr. 99/1963 *Coll.* (Civiltiesvedības kodekss, ar grozījumiem) 9. panta 2. daļas noteikumos. Tas galvenokārt attiecas uz lēmumiem lietās, kurās, ņemot vērā to būtību, ir vajadzīga noteikta līmeņa specializācija, un jautājumos, kas ir faktiskā un juridiskā ziņā sarežģītāki. Apgabaltiesas kā pirmās instances tiesas pieņem lēmumus:

- a) strīdos starp darba devēju un saņēmēju saistībā ar pensijas apdrošināšanas pabalstu pārmaksas savstarpēju norēķinu, slimības apdrošināšanu, valsts sociālo atbalstu un palīdzību materiālo vajadzību nodrošināšanā, kā arī strīdos saistībā ar tādas regresīvas kompensācijas savstarpēju norēķinu, kas samaksāta, pamatojoties uz tiesībām saņemt veselības apdrošināšanas pabalstu;
- b) strīdos saistībā ar streika vai lokautu nelikumību;
- c) strīdos saistībā ar ārvalsti vai ārvalstu personām, kam ir diplomātiskā imunitāte un privilēģijas, ja šādi strīdi ir Čehijas tiesu jurisdikcijā;
- d) strīdos, kuros pieprasa anulēt šķīrējtiesneša lēmumu par tādu saistību izpildi, kas izriet no koplīguma;
- e) lietās, kas izriet no tiesiskām attiecībām, kuras saistītas ar uzņēmumu — parasti īpašnieku uzņēmumu, nodibinājumu un nodibinājumu fondu — izveidi, un strīdos starp uzņēmēj sabiedrībām, to partneriem un locekļiem, kā arī savstarpējos strīdos starp partneriem un locekļiem, kas izriet no to iesaistes uzņēmēj sabiedrībā;
- f) strīdos starp uzņēmēj sabiedrībām, to partneriem vai locekļiem un to struktūrvienību locekļiem vai likvidatoriem sakarā ar attiecībām, kas saistītas ar struktūrvienību locekļu amata pienākumu pildīšanu vai likvidāciju;
- g) strīdos, kas izriet no autortiesību aktiem;
- h) strīdos, kas saistīti ar tādu tiesību aizsardzību, kuras pārkāpj vai apdraud negodīga konkurence vai nelikumīgi konkurences ierobežojumi;
- i) lietās, kas saistītas ar juridiskas personas nosaukuma un reputācijas aizsardzību;
- j) strīdos, kas saistīti ar finansiālu nodrošinājumu, un strīdos, kas saistīti ar pārveidu vekseljiem, vienkāršajiem vekseljiem un ieguldījumu instrumentiem;
- k) strīdos, kas izriet no preču tirgošanas biržā;
- l) lietās, kas saistītas ar īpašnieku apvienības ģenerālsamblejām, un no tā izrietošos strīdos, izņemot strīdus, kas saistīti ar apvienības locekļu iemaksām namīpašuma pārvaldībai, un strīdus saistībā ar sākotnējām iemaksām par pakalpojumiem un pakalpojumu izmaksu sadalīšanas metodi;
- m) lietās, kas saistītas ar uzņēmumu un kooperatīvu pārveidošanu, tostarp jebkādā kompensācijas tiesvedībā, atbilstoši īpašai tiesību normai;
- n) strīdos, kas saistīti ar ražotnes iegādi vai ražotnes vai tās daļas nomu;
- o) strīdos, kas saistīti ar būvdarbu līgumiem, kuri ir virslimita publiski līgumi, tostarp šādu līgumu izpildei vajadzīgajām piegādēm.

Čehijas Republikas Augstākajai tiesai ir jurisdikcija tikai pirmajā instancē tiesvedībā par ārvalstu tiesu spriedumu atzīšanu laulības lietās (tas neattiecas uz citu ES dalībvalstu tiesu spriedumu atzīšanu, ja ir piemērojama Padomes Regula (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību, ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1347/2000)

un lietās par izcelšanās noteikšanu un noliegšanu atbilstoši Likuma Nr. 91/2012 *Coll.* par starptautiskajām privāttiesībām 51. pantam un 55. panta 1. daļai.

6 Vai es pats(-i) varu iesniegt prasības pieteikumu tiesā, vai arī ir nepieciešams starpnieks, piemēram, jurists?

Nav vispārēja pienākuma Čehijas civiltiesvedībā nodrošināt advokāta pārstāvību.

Tiesības iesūdzēt tiesā un tikt iesūdzētam

Ikviens var neatkarīgi piedalīties tiesvedībā kā tās puse atbilstoši savai tiesībspējai un rīcībspējai (Likuma Nr. 99/1963 *Coll.* (Civilprocesa kodekss ar grozījumiem) 20. panta 1. daļa). Fiziska persona iegūst pilnas tiesības iesūdzēt tiesā, kad ir sasniegusi pilngadību. Pilngadība tiek sasniegta 18 gadu vecumā. Pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas pilngadību var iegūt, ja tiek apmierināta prasība par pilngadības piešķiršanu (sk. Likuma Nr. 89/2012 *Coll.* (Civilkodekss) 37. pantu), vai noslēdzot laulību. Ja tiesvedības pusei nav pilnu tiesību iesūdzēt tiesā, viņu tiesvedībā var pārstāvēt pārstāvis. Arī pilngadīgai personai, kuras tiesībspēja un rīcībspēja ir ierobežota, var nebūt tiesību iesūdzēt un tiesību tikt iesūdzētai.

Pārstāvību iegūst uz likuma vai valsts iestādes lēmuma (likumiska pārstāvība) pamata vai uz pilnvaras pamata. Ikvienam, kurš piedalās tiesvedībā kā puses pārstāvis, jāiesniedz pierādījumi par šādu pārstāvību.

Fiziska persona, kura nevar neatkarīgi piedalīties tiesvedībā, jāpārstāv viņas aizbildnim vai aizgādnim (Likuma Nr. 99/1963 *Coll.* (Civilprocesa kodekss ar grozījumiem) 22. un 23. pants un 29. *an* pants).

Tiesvedības puses (kam ir tiesībspēja un rīcībspēja) var arī pārstāvēt to izvēlēta persona uz pilnvaras pamata (Likuma Nr. 99/1963 *Coll.* (Civilprocesa kodekss, ar grozījumiem) 24.–28. *a* pants).

7 Tieši pie kā man jāvēršas, lai uzsāktu tiesas lietu: reģistrācijas birojā, pie tiesas darbinieka kancelejā, vai kādā citā iestādē?

Prasības pieteikumu (priekšlikumu uzsākt tiesvedību) iesniedz tiesai, kam ir jurisdikcija pēc būtības, teritoriālā jurisdikcija un funkcionālā jurisdikcija. Individuālu Čehijas tiesu adreses atrodamas Čehijas Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/Soudy.aspx>.

8 Kādā valodā prasības pieteikumu var iesniegt? Vai to var darīt mutiski, vai arī tam jābūt rakstveidā? Vai prasības pieteikumu var nosūtīt pa faksu vai e-pastu?

Visām pusēm civiltiesvedībā ir vienāds statuss un tiesības pieprasīt, lai tiesas sēde notiek to dzimtajā valodā (sk. Likuma Nr. 99/1963 *Coll.* (Civilprocesa kodekss ar grozījumiem) 18. pantu). Prasības pieteikumu (priekšlikumu uzsākt tiesvedību) var iesniegt prasītāja (lūgumraksta iesniedzēja) dzimtajā valodā. Tomēr, lai tiesa varētu ātrāk novērtēt prasības pieteikumu (priekšlikumu uzsākt tiesvedību), ieteicams tiesai adresētajiem dokumentiem pievienot to tulkojumu čehu valodā.

Priekšlikumu uzsākt tiesvedību var iesniegt rakstveidā (sk. Likuma Nr. 99/1963 *Coll.* (Civilprocesa kodekss ar grozījumiem) 42. pantu). Rakstisku dokumentu iesniedz papīra vai elektroniskā formātā, izmantojot publisko datu tīklu vai pa faksu. Iesniedzot rakstisku dokumentu, kas ietver priekšlikumu par lietu pēc būtības un ko nosūta pa faksu vai elektroniski, vēlākais, trīs dienu laikā ir jāiesniedz oriģināls vai identisks teksts rakstiskā formātā. Ja dokumentu iesniedz elektroniski, to parakstot ar apliecinātu elektronisko parakstu (atbilstoši Likumam Nr. 227/2000 *Coll.* par elektronisko parakstu, ar grozījumiem), vai ja dokumentu iesniedz elektroniski saskaņā ar ģimenes tiesību normu (Likums Nr. 300/2008 *Coll.* par elektroniskiem aktiem un atļauto dokumentu konversiju), dokumentu oriģināli vēlāk nav jāiesniedz.

Priekšlikumu uzsākt tiesvedību un lūgumu par izpildāmu rīkojumu var izteikt mutiski un ierakstīt (sk. Likuma Nr. 292/2013 *Coll.* par ģimenes tiesvedību, ar grozījumiem, 14. pantu) tikai tādā tiesvedībā, ko var uzsākt arī bez priekšlikuma, vai tiesvedībā, kurā prasa atļauju noslēgt laulību, tiesvedībā, kurā prasa aizsardzību no vardarbības ģimenē, tiesvedībā, kurā prasa noteikt vai noliegt izcelšanos, un adopcijas tiesvedībā. Katrai rajona tiesai ir jāiereģistrē iesniegtais rakstiskais dokuments un tas nekavējoties jāpārsūta kompetentajai tiesai. Šādā veidā iesniegtam dokumentam ir tāds pats spēks kā dokumentam, kas iesniegts kompetentajā tiesā.

9 Lai celtu prasību, ir jāaizpilda kādas īpašas veidlapas? Ja nav, kā lai es izklāstu savu prasījumu? Vai ir kādi īpaši elementi, kas ir ietverami iesniedzamajos dokumentos?

Nav speciālu veidlapu, kas izmantojamas, lai celtu prasību (iesniegtu priekšlikumu uzsākt tiesvedību). Prasības pieteikumā (priekšlikumā uzsākt tiesvedību) jābūt ietvertai vispārējai informācijai (sk. Likuma Nr. 99/1963 *Coll.* (Civilprocesa kodekss ar grozījumiem) 42. panta 4. daļu) un īpašai informācijai (sk. Civilprocesa kodeksa 79. panta 1. daļu).

Vispārējā informācija ietver norādi uz tiesu, kurai priekšlikums ir adresēts, un norādi uz personu, kura ceļ prasību. No prasības pieteikuma ir jābūt skaidri saprotamam, uz kādu lietu tas attiecas un kāds ir prasības priekšmets, un tam jābūt parakstītam un datētam.

Īpašā informācija ietver pušu vārdus un uzvārdus vai nosaukumus un adreses vai pušu dzimšanas datumus vai identifikācijas numurus (juridiskai personai — komercnosaukumu vai nosaukumu un juridisko adresi, valstij — tās nosaukumu un attiecīgo organizatorisko struktūrvienību, kas pārstāv valsti tiesā), vajadzības gadījumā — pušu pārstāvjus, galveno faktu izklāstu un to pierādījumu izklāstu, uz kuriem pamatojas apelācijas iesniedzējs, kā arī ir jābūt skaidri norādītam, kāds ir apelācijas iesniedzēja prasījums.

Ja priekšlikumā nav ietverta vajadzīgā informācija vai ja tā ir nesaprotama vai neskaidra, tiesa aicina attiecīgo pusi novērst šādas nepilnības noteiktā termiņā. Ja tas netiek izdarīts un tāpēc tiesvedību nevar turpināt, tiesa noraida priekšlikumu uzsākt tiesvedību. Tiesa neņem vērā visus citus iesniegtos dokumentus, līdz tie tiek pienācīgi izlaboti vai aizpildīti (sk. Likuma Nr. 99/1963 *Coll.* (Civilprocesa kodekss, ar grozījumiem) 43. pantu). Priekšlikums jāiesniedz vajadzīgajā eksemplāru skaitā, lai nodrošinātu, ka vienu eksemplāru patur tiesa un katra puse saņem pa vienam eksemplāram, ja nepieciešams (sk. (Likuma Nr. 99/1963 *Coll.* (Civilprocesa kodekss ar grozījumiem) 42. panta 4. daļa).

10 Vai man ir jāmaksā tiesas izdevumi? Ja, jā, – kad? Vai man jāapmaksā advokāts no prasības iesniegšanas brīža?

Tiesvedībā, kas notiek tiesās Čehijas Republikā, iekasē tiesas nodevas par darbībām, kas uzskaitītas Nodevu tarifā, un par individuālām darbībām, ko veic tiesas, un darbībām, ko veic tiesas administrācija. Šo nodevu summas ir noteiktas Likumā Nr. 549 /1991 *Coll.* par tiesas nodevām, ar grozījumiem. Tiesas nodevas nosaka kā nemainīgu summu vai kā procentuālo daļu, pamatojoties uz tiesvedības priekšmeta vērtību.

Par vairākām lietām (galvenokārt lietām, kas netiek apstrīdētas) šīs nodevas neiekasē. Lietas, attiecībā uz kurām piemēro "materiālo atbrīvojumu", ietver lietas, kas saistītas ar aizbildnību, adopciju, uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumiem starp vecākiem un bērniem utt. Šādu veidu tiesvedībā piemēro pilnīgu atbrīvojumu no nodevām.

Apelācijas iesniedzēji tiesvedībā par uzturlīdzekļu maksājumu noteikšanu, atlīdzību par kaitējumu veselībai, savainojumiem darbā un arodslimībām utt. ir personīgi atbrīvoti no nodevām. Ja prasītājs konkrētā tiesvedībā ir personīgi atbrīvots no nodevām un tiesa apmierina viņa prasību, atbildētājam ir jāmaksā nodeva.

Ir arī iespējams atļaut tā dēvētos individuālos atbrīvojumus, kas saistīti ar tiesvedības pušu finansiālo un sociālo stāvokli un iztiesājamās lietas konkrētajiem apstākļiem. Ja prasītājam ir materiālās grūtības ilgstošā bezdarba, smagas slimības u. c. iemeslu dēļ, viņš var iesniegt tiesai pieteikumu par pilnīgu vai daļēju atbrīvojumu no nodevām. Attiecīgo pieteikumu ieteicams pievienot prasības pieteikuma oriģinālam. Lemjot par atbrīvojumiem no nodevu maksāšanas, tiesa ņem vērā pieteikuma iesniedzēja kopējo īpašumu, finansiālos un sociālos apstākļus, tiesas nodevas summu, iesniegtās prasības veidu utt. Tomēr atbrīvojumu piešķiršana nedrīkst būt patvaļīgs vai acīmredzami bezjēdzīgs pasākums vai likt šķēršļus tiesību īstenošanai. Sk. arī "Juridiskā palīdzība — Čehijas Republika".

Nodeva ir jāmaksā, kad tiek iesniegts priekšlikums uzsākt tiesvedību. Ja tā netiek samaksāta vienlaicīgi ar priekšlikuma iesniegšanu, tiesa aicina attiecīgo pusi samaksāt nodevu un informē, ka gadījumā, kad nodeva netiks samaksāta noteiktajā termiņā, tiesvedība tiks apturēta.

11 Vai ir iespējams saņemt juridisko palīdzību?

Sk. "Juridiskā palīdzība — Čehijas Republika".

12 No kura brīža tiek uzskatīts, ka prasība ir celta? Vai iestādes sniedz kādu atbildi par to, vai mans prasījums ir vai nav pienācīgi izklāstīts?

Tiesvedība sākas dienā, kad lūgumraksts tiek nogādāts tiesai (sk. Likuma Nr. 99/1963 *Coll.* (Civilprocesa kodekss ar grozījumiem) 82. pantu) vai kad tiesa pieņem nolēmumu par tiesvedības sākšanu bez lūgumraksta (sk. Likuma Nr. 292/2013 *Coll.* par īpašu tiesvedību, ar grozījumiem, 13. panta 2. daļu). Līdz ar faktu, ka prasības pieteikums (priekšlikums uzsākt tiesvedību) ir iesniegta tiesai, tiek sākta tiesvedība, un tiesa neizdod īpašu apstiprinājumu par tiesvedības sākšanos. Ja prasības pieteikumu (priekšlikumu uzsākt tiesvedību) nogādā personīgi tiesas kancelejā, to var apstiprināt, uzspiežot zīmogu uz prasības pieteikuma kopijas.

Ja priekšlikumā ir nepilnības (tajā nav vajadzīgās informācijas, vai tas ir neskaidrs vai nesaprotams), tiesa aicina konkrēto pusi tās novērst. Ja šādi trūkumi netiek novērsti tiesas noteiktajā termiņā un šā iemesla dēļ tiesvedību nevar turpināt, tiesa noraida priekšlikumu uzsākt tiesvedību un aptur tiesvedību.

13 Vai es saņemšu precīzas ziņas par notikumu turpmāko attīstības gaitu (piemēram, laiku, kad man ir jāierodas tiesā)?

Tiklīdz tiesvedība ir sākta, tiesa to turpina bez papildu pieteikumiem, lai nodrošinātu pēc iespējas ātrāku lietas izspriešanu (Likuma Nr. 99/1963 *Coll.* (Civilprocesa kodekss ar grozījumiem) 100. panta 1. daļa). Tiesai prasības pieteikums (priekšlikums uzsākt tiesvedību) personīgi jānodod pārējam pusēm (Civilprocesa kodeksa 79. panta 3. daļa). Tiesvedības laikā tiesa informē puses par to dažādajām tiesībām un pienākumiem. Ja ir jāveic īpaša procesuāla darbība, tiesa nosaka termiņu tās izpildei.

Pusēm un to pārstāvjiem ir tiesības izskatīt lietas dokumentāciju, izņemot balsojumu reģistrācijas dokumentus, un sagatavot šādas dokumentācijas izrakstus un kopijas. Tiesas priekšsēdētājs ļauj ikvienam, kuram ir likumīgas intereses vai pamatoti iemesli to darīt, izskatīt lietas dokumentāciju un sagatavot šādas dokumentācijas izrakstus un kopijas, izņemot, ja dokumentācijas saturam saskaņā ar likumu ir jābūt konfidenciālam (sk. Likuma Nr. 99/1963 *Coll.* (Civilprocesa kodekss ar grozījumiem) 44. pantu).

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 20/04/2018